

KRÓTKIE DONIESIENIA**SHORT COMMUNICATIONS****752 Nowe stanowisko skoczka uszatego *Ledra aurita* (L., 1758) (Hemiptera: Cicadellidae) na Wybrzeżu Słowińskim**

New locality of horned leafhopper *Ledra aurita* (L., 1758) (Hemiptera: Cicadellidae) in the Słowińskie Seashore

KEY WORDS: Hemiptera, *Ledra aurita*, faunistics, Poland.

Skoczek uszaty to jeden z największych krajowych przedstawicieli piewików (Auchenorrhyncha). Owady doskonale osiągają długość do 20 mm. Charakterystyczną cechą gatunku są występujące na bokach przedplecza płyty, kształtem przypominające „uszy” (stąd nazwa wernakularna gatunku). Prawdopodobnie jest to gatunek pospolicie występujący na terenie całej Polski. Z uwagi na skryty tryb życia jest jednak sporadycznie obserwowany na rozproszonych lokalizacjach. Notowane są przeważnie pojedyncze osobniki. Największa liczba stanowisk znajduje się w centralnej i południowej Polsce. Z północnych obszarów kraju podawany jest bardzo rzadko. Z Pomorza pierwszy raz wykazany został na Pojezierzu Pomorskim, pow. Szczecin, Knieja Bukowa – aktualnie fragment Szczecińskiego Parku Krajobrazowego (SCHMIDT 1912: Stett. Ent. Ztg.: 145-162). Ostatnio stwierdzony w okolicach Gdyni (DOBOSZ 2014: Acta Ent. Siles., **22**: 58).

Nowe stanowisko skoczka uszatego na Pobrzeżu Koszalińskim:

– XA04, Jarosławiec ad Darłowo, 26 VIII 2015, 1 ex., leg. R. ROSSA, plaża.

Okaz odłowiono na kamienistym odcinku plaży, nieopodal niewysokiego klifu. Bezpośrednio za krawędzią urwiska znajdował się nadmorski bór bażynowy, ukształtowany na nadmorskiej wydmie szarej. Na podstawie danych zaczerpniętych z portalu internetowego „Baza Danych o Lasach” wynika, że drzewostan główny tworzy sosna zwyczajna w wieku 100–120 lat, natomiast typ siedliskowy lasu to bór świeży (Bśw). Niewielką domieszkę stanowił dąb szypułkowy, który podawany jest jako jedna z głównych roślin żywicielskich skoczka uszatego. Oprócz dębu omawiany gatunek pluskwiaka chętnie rozwija się też na buku zwyczajnym. W runie leśnym stwierdzono m.in.: paprotkę zwyczajną *Polypodium vulgare* L. oraz mikołajka nadmorskiego *Eryngium maritimum* L. (gatunek wyróżniający dla zespołu kocanki i jasiańca piaskowego Ass. *Helichryso-Jasionetum litoralis* LIBB. 1940).

Okaz dowodowy znajduje się w kolekcji autora.

Robert ROSSA, Inst. Ochr. Ekosyst. Leśn. UR w Krakowie

753 Nowe stanowisko *Cucujus haematodes* (ERICHSON, 1845) (Coleoptera: Cucujidae) w Polsce

A new locality of *Cucujus haematodes* (ERICHSON, 1845) (Coleoptera: Cucujidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Cucujidae, *Cucujus haematodes*, faunistic record, Sandomierz Lowland, SE Poland.

Cucujus haematodes występuje we wschodniej części kontynentu europejskiego. Na północy sięga po południową Finlandię, a na południu po górzystą część Grecji, Bośni i Włoch. Uznawany jest za relikw lasów pierwotnych. W Polsce znany tylko z 7 krain, jednak większość danych pochodzi z końca XIX i początku XX wieku. Gatunek ten nie był jak dotąd wykazywany z obszaru Niziny Sandomierskiej (BURAKOWSKI i in. 1986: Kat. Fauny Pol., XXIII, 12: 1-294; WĘGRZYNOWICZ 2007: [W:] LÖBL & SMETANA (eds.): Cat Pal. Coleopt., Apollo Books, 4: 502-503).

Chrząszcz zasiedla środowisko podkorowe różnych gatunków drzew liściastych i iglastych. Cykl rozwojowy trwa dwa lata, lecz może ulec wydłużeniu. Larwy są drapieżne i odżywiają się postaciami larwalnymi i imaginalnymi innych chrząszczy podkorowych. Imagines zimują w środowisku rozwoju, a rójka przebiega wiosną najczęściej w maju. Poczwariki i młode chrząszcze (często jeszcze niewybarwione) spotyka się od sierpnia. Gatunek w Polsce został objęty ochroną gatunkową (Rozp. Min. Srod. z dnia 6 października 2014 r. Dz. U. 2014, poz. 1348) oraz figuruje na Polskiej Czerwonej Liście pod kategorią LC.

Autor stwierdził występowanie *Cucujus haematodes* na terenie Niziny Sandomierskiej na dwóch stanowiskach:

- Buda Stalowska [EA59] ad Nowa Dęba, pod korą wywróconej przez wiatr topoli osiki *Populus tremula* L. w podmokłej części drzewostanu, 6 IV 2015, 2 exx.;
- Buda Stalowska [EA69] ad Nowa Dęba, pod korą leżącej części złamanego przez wiatr, znacznej grubości buka zwyczajnego *Fagus sylvatica* L., 30 IV 2002, 3 exx..

Rafał CIEŚLAK, Dominów

754 Nowe dane o występowaniu *Fabula zollikoferi* (FREYER, 1836) (Lepidoptera: Noctuidae) w południowo-wschodniej Polsce

New data on the occurrence of *Fabula zollikoferi* (FREYER, 1836) (Lepidoptera: Noctuidae) in Southeastern Poland

KEY WORDS: Lepidoptera: Noctuidae, *Fabula zollikoferi*, new data, SE Poland.

Fabula zollikoferi (FREYER, 1836) to gatunek o zasięgu eurosyberyjskim, występujący od Półwyspu Iberyjskiego po środkową Syberię i północno-zachodnie Chiny (HEINICKE i NAUMANN 1982: Beitrage zur Insektenfauna der DDR: Lepidoptera – Noctuidae. Akademie – Verlag, Berlin). Wykazywany sporadycznie ze wszystkich środkowoeuropejskich krajów. W Polsce jest to motyl bardzo rzadko spotykany. Pierwsze doniesienia na temat *F. zollikoferi* dotyczą stanowisk znajdujących się obecnie poza granicami Polski, na terenie obecnej Ukrainy: Las Biłohorski pod Lwowem i Podhorce koło Stryja (ROMANISZYN i SCHILLE 1929: Prace Monogr. Kom. Fizjogr., 6:

1-552). Jak dotąd znanych jest jedynie pięć doniesień o stwierdzeniu *Fabula zollikoferi* na terenie naszego kraju. Po raz pierwszy gatunek ten wykazany został z Ligoty Tworkowskiej obok Raciborza (DROZDA 1962: Roczn. Muz. Górnośl. Przyr., 1: 81-131), następne informacje dotyczą Giżycka (BUSZKO i ŚLIWIŃSKI 1979: Pol. Pismo Ent., 49: 653-662), Potoczka w Górach Sowich (NOWACKI i SZPOR 1989: Przegląd Zool., 33: 101-104), Gubałówki (NOWACKI 1991: Wiad. Entomol., 10: 157-161) oraz Puszczy Białowieskiej (BUSZKO i in. 1996: Parki Nar. Rez. Przyr., 15: 3-46).

Podczas badań terenowych prowadzonych nad motylami w południowo-wschodniej Polsce stwierdzono po raz pierwszy występowanie *Fabula zollikoferi* (FR.) na obszarze Podkarpacia:

– EA40 Jedlicze, 16 IX 2009, 1 ex., leg. R. ZAMORSKI, det. R. WAŚALA teren Rafinerii Nafty Jedlicze.

Zaprezentowane stanowisko na obszarze Podkarpacia jest aktualnie jedynym znanym stanowiskiem na którym stwierdzono *Fabula zollikoferi* po roku 1992 (BUSZKO i in. op. cit.). Jest to gatunek o tendencjach migracyjnych, preferuje otwarte wilgotne tereny, szczególnie w dolinach rzek.

Roman WAŚALA, Kat. Ent. i Ochr. Środ. UP w Poznaniu
Roman ZAMORSKI, Gorlice

755 Pierwsze stwierdzenie pryszczarka robinowego *Obolodiplosis robiniae* (HALDEMAN, 1847) (Diptera: Cecidomyiidae) w północno-wschodniej Polsce

The first record of the black locust gall midge *Obolodiplosis robiniae* (HALDEMAN, 1847) (Diptera: Cecidomyiidae) from northeastern Poland

KEY WORDS: *Obolodiplosis robiniae*, *Robinia pseudoacacia*, fly, alien species, Poland, the Podlasie Lowland.

Pryszczarek robinowy *Obolodiplosis robiniae* (HALDEMAN, 1847) (Diptera: Cecidomyiidae) jest gatunkiem rodzimym dla Ameryki Północnej. Larwy tej muchówki są monofagami robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* L., powodującymi charakterystyczne wyrośla na brzegach liści (SKUHRÁVÁ i in. 2007: Cécidologie 22: 84-90). *O. robiniae* posiada przynajmniej dwa pokolenia w ciągu roku i kolonizuje drzewa robinii w różnym wieku i kondycji, zarówno występujące w naturalnych zadrzewieniach, jak również w nasadzeniach miejskich czy w ogrodach (DUSO i in. 2011: Ann. Entomol. Soc. Am. 104 (2): 180-191). W 2002 roku stwierdzono pojawienie się pryszczarka robinowego w Japonii i Korei (KODOI i in. 2003: Esakia 43: 35-41; WOO i in. 2003: Korean J. Appl. Entomol. 42: 77-79), w kolejnym roku we Włoszech (DUSO i SKUHRÁVÁ 2003: Frustula Entomol. 25: 117-122), a następnie bardzo szybkie jego rozprzestrzenianie w Eurazji, któremu prawdopodobnie sprzyjało duże zagęszczenie rośliny żywicielskiej wzdłuż głównych dróg (DUSO i in. 2011: ibid). Na kontynencie europejskim *O. robiniae* notowany jest obecnie od Francji do Ukrainy oraz od Szwecji poprzez Danię, Wielką Brytanię na północy po Albanie, Macedonię i południowe Włochy (KOSIBOWSKI i PAWŁOWSKI 2011: [W]: Z. GŁOWACIŃSKI i in. (red.): Gatunki obce w faunie Polski, IOP PAN, Kraków: 359-361; YAO i in. 2015: J. Insect Sci. 15 (1): 127).

W Polsce przyszczarek robiniowy po raz pierwszy został zaobserwowany w 2007 roku w Krakowie, rok później w Krzeszowicach i na kilkudziesięciu stanowiskach w województwie opolskim (SKRZYPCZYŃSKA 2008: Sylwan **10**:14-16; OLSZANOWSKA-KUŃKA 2008: Nat. J. **41**: 59-62). Badania prowadzone w różnych miejscach Podlasia potwierdziły rozprzestrzenienie się *O. robiniae* w granicach kraju i występowanie tego obcego gatunku już w północno-wschodniej Polsce. Poniżej podajemy listę nowych stanowisk *O. robiniae* w Polsce:

- FD38 Niewodnica Kościelna, wyrosła na 5-10-letnich samosiejkach robinii rosnących na granicy pasa drogowego i zadrzewień sosnowych, 24 VIII 2015.
- FD48 Białystok, zieleń miejska, nasadzenie wzdłuż drogi, wyrosła na 20-30-letnich robiniach, 23 VII 2015.
- FD48 Ignatki ad Białystok, ogród przydomowy, pojedyncze wyrosła na młodym, szczepionym egzemplarzu robinii, 25 VII 2015.
- ED78 Drozdowo, wyrosła na 5-10-letnich samosiejkach robinii rosnących na granicy pasa drogowego i opuszczonej posesji, 10 VII 2015.
- ED79 Piątница Poduchowna, nasadzenie wzdłuż pasa drogowego, wyrosła na 15-letnich robiniach, 18 VII 2015.
- FE70 Klin, wyrosła na 7-10-letniej samosiejce robinii rosnącej przy pasie drogowym, obok przystanku PKS, 11 IX 2015.

Agata KOSTRO-AMBROZIAK Zakł. Zool. Bezkreg., Inst. Biol.,
Uniwersytet w Białymstoku
Aleksandra MIECZKOWSKA Koło Nauk. Biol., Inst. Biol.,
Uniwersytet w Białymstoku